

O reparație necesară, dar cu riscuri sistemice: România între echitate socială și sustenabilitate financiară

România se confruntă din nou cu dilema clasică a politicilor sociale: cum să repare o nedreptate istorică fără să creeze altele noi?

Propunerea legislativă B606/2025, inițiată de senatorul Coarnă Dumitru, aduce în discuție o problemă sensibilă care afectează mii de familii românești – tratamentul discriminatoriu al mamelor care au beneficiat de concediu pentru creșterea copilului între aprilie 2001 și ianuarie 2006.

O inechitate creată prin lege

Imaginați-vă două mame care și-au întrerupt cariera pentru a-și crește copiii.

Prima a intrat în concediu în martie 2001, a doua în mai 2001.

Astăzi, la pensie, prima primește puncte de stabilitate pentru acea perioadă, în timp ce a doua nu primește nimic.

Această diferență nu a fost o alegere personală, ci o decizie legislativă impusă fără voia lor.

Paradoxul devine și mai evident când comparăm trei perioade distincte:

- înainte de aprilie 2001, concediile erau considerate stagiul contributiv complet;
- între 2001 și 2006, au devenit „invizibile” pentru sistemul de pensii;
- după 2006, au fost parțial recunoscute.

Curtea Constituțională a României și Curtea de Justiție a Uniunii Europene au confirmat că această situație reprezintă o discriminare indirectă de gen, afectând preponderent femeile.

Soluția propusă: transformare totală

Inițiativa legislativă propune o soluție radicală: transformarea completă a acestor perioade în stagiul contributiv, „cu toate efectele juridice”.

Aceasta înseamnă nu doar includerea în calculul pensiei, ci și acordarea de puncte de stabilitate – beneficii rezervate în mod normal celor care au contribuit efectiv la sistem peste 25 de ani.

Casa Națională de Pensii Publice ar avea obligația de a recalcula din oficiu toate pensiile afectate în termen de 12 luni, fără ca beneficiarii să depună cereri sau să plătească contribuții retroactive.

O sarcină administrativă titanică pentru o instituție deja suprasolicitată de recalcularea generală a peste 4,6 milioane de dosare.

Argumentele în favoare: justiție socială târzie

Susținătorii propunerii invocă argumente puternice:

- Eliminarea unei discriminări flagrante: Mamele din perioada 2001-2006 nu au avut nicio vină că legea le-a plasat într-o categorie dezavantajată.
- Recunoașterea muncii de îngrijire: Creșterea copiilor reprezintă o contribuție esențială la societate, generând viitoarele generații de contribuabili.
- Conformitatea cu standardele europene: Jurisprudența CJUE este clară – nevalorificarea perioadelor de îngrijire constituie discriminare de gen.

„Mamele care și-au întrerupt cariera pentru a crește copii în primii ani de viață au contribuit nu doar la familie, ci la viitorul țării” – argumentează expunerea de motive a legii.

Criticile: riscuri sistemice și administrative

Analiza tehnică a propunerii relevă însă probleme majore care pot transforma o intenție bună într-un dezastru administrativ și financiar:

- Termenul nerealist: 12 luni pentru recalcularea tuturor pensiilor afectate este considerat imposibil de experți, dată fiind criza de capacitate a CNPP.
- Discriminare inversă: Mamele din perioada 2001-2006 ar primi mai multe beneficii decât cele care au intrat în concediu după 2006, creând o nouă inechitate.

- Subminarea contributivității: Acordarea de puncte de stabilitate pentru perioade nefinanțate prin contribuții efective creează un precedent periculos pentru sustenabilitatea sistemului.
- Costuri permanente subestimate: Punctele de stabilitate generează cheltuieli pe toată durata vieții beneficiarului, creând un deficit structural permanent.

Calea de mijloc: amendamente pentru echilibru

Experții propun o abordare mai nuanțată care să rezolve inechitatea fără a destabiliza sistemul: *Extinderea termenului de recalculare la 36 de luni, permițând CNPP să gestioneze procesul fără a compromite alte activități.*

Transformarea în stagiul asimilat valorificat integral, nu contributiv – se calculează punctajul pe baza indemnizației primite, dar fără puncte de stabilitate.

Implementarea unui sistem hibrid care combină recalcularea din oficiu cu posibilitatea depunerii de cereri digitale pentru urgentarea procesului.

Lecții pentru viitor: între populism și responsabilitate

Această propunere legislativă ilustrează perfect dilema politicilor sociale moderne.

Pe de o parte, există o nedreptate evidentă care trebuie corectată – mii de femei au fost discriminate prin lege, fără vina lor.

Pe de altă parte, soluțiile maxime, deși populare atractive, pot crea probleme sistemice pe termen lung.

România, ca multe alte țări europene, se confruntă cu îmbătrânirea populației și presiuni bugetare crescânde asupra sistemului de pensii.

În acest context, orice decizie care afectează sustenabilitatea financiară pe termen lung trebuie analizată cu maximă atenție.

„Populismul reparatoriu” – promisiunea de beneficii generoase fără o evaluare riguroasă a impactului – poate transforma o intenție bună într-o povară pentru generațiile viitoare.

În același timp, ignorarea nedreptăților istorice nu este o opțiune.

Statul român are obligația morală și legală de a corecta discriminările create prin propriile legi.

Provocarea constă în găsirea unui echilibru între justiția socială imediată și responsabilitatea față de sustenabilitatea sistemului.

Concluzie: necesitatea unei abordări raționale

Propunerea B606/2025 adresează o problemă reală și urgentă, dar soluția propusă riscă să creeze mai multe probleme decât rezolvă.

România are nevoie de o dezbatere matură despre cum să reconcilieze echitatea socială cu sustenabilitatea financiară, evitând atât indiferența față de nedreptăți, cât și soluțiile populiste nesustenabile.

Parlamentarii au acum responsabilitatea de a transforma această inițiativă într-o lege echilibrată care să repare discriminarea fără a destabiliza sistemul de pensii.

Aceasta înseamnă amendamente substanțiale care să păstreze obiectivul de echitate, dar să elimine excesele administrative și financiare.

În final, această dezbatere ne reamintește că guvernarea responsabilă nu înseamnă doar a identifica problemele și a promite soluții, ci a găsi căi realiste și sustenabile de implementare.

Pentru mamele afectate de discriminarea din perioada 2001-2006, justiția întârziată nu trebuie să devină justiție refuzată – dar nici justiție care creează noi victime.

Editorial | 18 Decembrie 2025